

Fornyning, administrasjon- og
kirkedepartementet
Postboks 8004 Dep.
0030 Oslo

Vår fil: B13-KJ003
Vårt arkiv: 402
Saksbeh: Kristel Jüriloo

Oslo 4. januar 2013

Høring – Digital kommunikasjon som hovedregel – endringer i forvaltningsloven

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO) viser til høringsbrev av 5. oktober 2012 der FFO inviteres til å fremlegge sitt syn på hvilke av alternativene til ordlyd som best ivaretar formålet med regelverksendringen.

FFOs hovedsynspunkter

- FFO mener at lovendringen må samles i én bestemmelse
- FFO støtter alternativ 2: Digitalt førstevalg for de digital aktive
- FFO støtter alternativ 3 til utforming av lovendringens ordlyd

Innledning

FFO er av den oppfatning at digitalisering er fremtiden. De neste generasjonene vil hovedsakelig kommunisere gjennom internett. Selv om 95 % av de mellom 16 og 74 år hadde internett hjemme i 2011, og 84 % brukte internett daglig eller annenhver dag, er det fortsatt en del av befolkningen som ikke har eller benytter seg av internett. Dette kan skyldes en kombinasjon av ulike faktorer som fattigdom, sykdom og alderdom. Når departementet nå velger å styre mot full digitalisering av kommunikasjon som prinsipp, er det viktig å ikke overse den delen av befolkningen som av ulike årsaker ikke kan ta del i denne moderniseringen.

FFO mener at digitalisering og tilgjengelighet må gå hånd i hånd for å oppnå regjeringens visjon om et universelt utformet Norge innen 2025. I henhold til diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 annet ledd skal nye IKT-løsninger, som underbygger virksomhetens alminnelige funksjoner og som er hovedløsninger rettet mot allmenheten, være universelt utformet. FFO viser også til FN-konvensjonen om

rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne artikkel 9 som pålegger medlemsstatene å iverksette alle hensiktsmessige tiltak for å sikre lik tilgang til blant annet informasjon og kommunikasjon. Departementet må påse at den digitale kommunikasjonen er tilrettelagt for alle, deriblant blinde, synshemmede og de med kognitiv svikt. Universell utforming er ikke et fint begrep uten innhold, men et virkemiddel for målet om likeverd i vårt samfunn.

FFO mener at digitalisering ikke må bli et hinder for at alle får god behandling og får oppfylt sine rettigheter.

Videre vil FFO understreke at staten og kommunene må samhandle; også når det gjelder digital kommunikasjon. Regjeringen har anerkjent betydningen av tverrfaglig samarbeid på tvers av tjenestesektorene og satt dette ut i praksis gjennom blant annet NAV-reformen og Samhandlingsreformen. FFO kan ikke se verdien av digital kommunikasjon dersom det kun omfatter statlige forvaltningsorganer- mangel på koordinering mellom stat og kommune vil i stor grad skape en forvirrende hverdag for den enkelte.

Hvordan lovfeste endringen?

FFO mener at lovendringen bør samles i én bestemmelse i stedet for å endre på forvaltningsloven §§ 16-27. Forvaltningsloven er en lov av vesentlig betydning for både saksbehandlere i forvaltningen og den enkelte bruker av offentlige tjenester og departementet må derfor vektlegge enkelthet og klarhet ved utformingen av denne. FFO mener at Forvaltningsloven slik den fremstår er unødvendig utilgjengelig. Forvaltningsloven skal også brukes av andre enn jurister. Saksbehandlere med annen faglig kompetanse skal også kunne anvende loven hver dag i sin praksis. Loven må derfor utformes slik at den enkelte innbygger og statsborger kan finne frem til sine rettigheter og plikter, uten å måtte søke om veiledning fra annet hold.

Alternativ 1: Digitalt førstevalg med reservasjonsrett

Digitalt førstevalg med reservasjonsrett pålegger den enkelte en aktivitetsplikt til å registrere seg i et reservasjonsregister dersom han eller hun ikke ønsker å motta post digitalt. Dette alternativet har den åpenbare ulempen ved seg i at viktig informasjon, som for eksempel enkeltvedtak i velferdssaker, sendes digitalt med mindre vedkommende har gjort noe aktivt for å motsette seg dette. Det offentlige kommunikasjon med den enkelte vil dermed foregå på dets premisser. FFO mener det er klart at det for flere av våre medlemmer vil kunne oppstå situasjoner der den enkelte, av ulike årsaker, ikke har vært i stand til å utføre aktivitetsplikten til å reservere seg.

Alternativ 2: Digitalt førstevalg for de digitalt aktive

Digitalt førstevalg for de digitalt aktive gir den enkelte valgfrihet med hensyn til mottak av digital post. Det er bare naturlig at digitalt førstevalg skal gjelde for aktive brukere av digital kommunikasjon. På denne måten sikrer det offentlige at viktig informasjon

sendes digitalt til kun de som gjennom registrering i kontaktinformasjonsregisteret har uttrykt et ønske om å kommunisere digitalt.

FFO mener derfor at dette alternativet er best egnet til å ivareta formålet med regelverksendringen.

Alternativ 1: Opprettholdelse av samtykkekravet, men med presumpsjon for oppfyllelse av vilkårene for de digitalt aktive

Første alternativ til lovens ordlyd bygger på samtykkekravet. FFO er skeptiske til at samtykkekravet skal anses som oppfylt når den enkelte har henvendt seg til forvaltningsorganet i elektronisk form. Den enkelte bruker kan fortsatt ha behov for, eller et ønske om, å motta viktig informasjon per post. Det mest ryddige hadde vært om bare registrering i kontaktinformasjonsregisteret (med fravær av registrering i reservasjonsregisteret) var grunnlag for samtykke. En slik løsning vil også være tids- og ressursbesparende ved at man unngår mye frem og tilbake med en som delvis ønsker å kommunisere elektronisk, men likevel ber om skriftlige (i ordets tradisjonelle forstand) svar fra forvaltningen.

Alternativ 2: Rent digitalt førstevalg for de digitalt aktive – begrenset til digital postkasse

Andre alternativ til lovens ordlyd bygger på reservasjonsretten. Digital post vil være hovedregelen og vanlig post unntaket. Den som ikke ønsker digital post må aktivt registrere seg i reservasjonsregisteret. Som det fremkommer ovenfor, mener FFO at det er ulemper ved denne løsningen.

Alternativ 3: Digitalt førstevalg for de digitalt aktive – begrenset til digital postkasse

Tredje alternativ gir den enkelte betydelig handlingsfrihet. Dersom den enkelte har uttrykkelig gitt til kjenne sitt ønske om å motta digital post ved å registrere seg i kontaktinformasjonsregisteret, vil forvaltningen ha rett til å kommunisere digitalt med vedkommende. Handlingsfriheten understrekes ved at den enkelte fortsatt kan reservere seg mot digital post fra det aktuelle forvaltningsorgan.

FFO støtter dette alternativet til utforming av lovens ordlyd. Digipost gir allerede mulighet til digital kommunikasjon. FFO foreslår at departementet begynner med en prøveordning for å avdekke hvor stor del av befolkningen som faktisk foretrekker digital kommunikasjon før det bevilges penger til utvikling av et nytt informasjonssystem.

Alternativ 4: Digitalt førstevalg for de digitalt aktive ved bruk av digital postkasse eller annen egnet informasjonssystem

Fjerde alternativ bygger på tredje alternativ, men lar muligheten være åpen for hvorvidt man tar i bruk digital postkasse eller annen egnet informasjonssystem.

Oppsummering

FFO forutsetter at den digitale postkassen er tilgjengelig for alle, uansett funksjonsevne. FFO foreslår at departementet tar i bruk digipost og legger samtykkekravet i alternativ 2 til grunn. Lovendringen bør forekomme i én bestemmelse i forvaltningsloven og FFO ber om at man legger tredje alternativ til utforming av ordlyden til grunn.

Med vennlig hilsen

FUNKSJONSHEMMEDES FELLESORGANISASJON

Liv Arum
Generalsekretær